І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 40. ЦЕНТІВ 12 CENTS — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1959 — TWO SECTIONS (SECTION 1) — No. 40. VOL. LXVI.

У ВАШИНГТОНІ РАХУЮТЬСЯ З МОЖЛИВІСТЮ ВІЙНИ ЗА БЕРЛІН

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДОЛЛЕС ВІДБУВ У ШПИТАЛІ КОНФЕРЕНЦІЮ ІЗ СВОЇМИ ЗАСТУПНИКАМИ. — ЗАЛОГИ ЗАХІДНИХ КОНВОЇВ ОДЕРЖАЛИ НАКАЗ СТРІЛЯТИ НА ВИПАДОК ПОВТОРНОГО НЕДОПУЩЕННЯ ЇХ ДО БЕРЛІНУ

Вашингтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес відбув у четвер дня 26-го лютого ц. р. у шпиталі ім. Волтера Ріда, де він лікується, спеціяльну конференцію із своїми заступниками. В конференції взяли участь, крім діючого державного секретаря Крістіяна А. Гертера, ще асистент державного секретаря Лівінгстон Т. Мерчент і заступник підсекретаря Роберт Морфі. Темою конференції була берлінська криза, але ж ніякого офіційного комунікату про вислід цих нарад не подано. В приватних тільки розмовах представники державного департаменту заявляли, що державний секретар і його помічники обмірковували можливість, що берлінська криза приведе до війни. Безпосереднім приводом до таких побоювань стало відкинення Хрущовим західних пропозицій в справі відбуття конференції міністрів закордонних справ для обговорення питань, зв'язаних з Берліном і Німеччиною. Рахуючись з тим, що Совєти доведуть берлінську кризу тільки до „краю війни", і погоджуючися на переговори в справі Берліну, ЗДА і західні союзники все ж таки рішені обстоювати твердо свої права до Берліну і вислів цьому дав през. Айзенгавер під час своєї пресової конференції в середу цього тижня, заявляючи, що західні союзники не уступлять ані на цаль від своїх прав. У вашингтонських політичних колах підкреслюють, що президент Айзенгавер не потребуватиме спеціяльних уповноважень Конґресу для оборони цих прав з допомогою зброї, бо таке уповноваження передбачене вже в трактатах, що стосувалися справи Берліну і справи Німеччини. Рішені на оборону цих прав теж і мілітарні провідники НАТО, навіть у тому випадку, якщо б ця самооборона мала привести до атомової війни. З Німеччини повідомляють, що команданти західних конвоїв одержали інструкції на той випадок, коли б Совєти чи східньо-німецькі комуністи не дозволили їм на переїзд до Берліну. Залоги зупинених вперше конвоїв мають вернутися без спротиву до своїх баз, а тоді вийдуть нові з'єднання, які будуть добиватися права на переїзд силою — з допомогою зброї. Справа Берліну була обговорювана в четвер 26 лютого теж і в Конґресі, зокрема в Сенаті, члени якого виступали з різними суґестіями щодо полагоди теперішньої кризи.

ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТА З СЕНАТОРАМИ

В четвер дня 26 лютого през. Айзенгавер влаштував у Білому Домі сніданок для республіканських сенаторів, що відбувають свою першу каденцію в Сенаті. Головною темою розмови була берлінська криза. На фото: сен. Гю Скотт, республіканець з Пенсильвенії, випробовує після зустрічі жартома якість Айзенгаверового одягу.

Завзята боротьба в Сенаті за державну квіткову емблему

Вашингтон. — 26-го лютого в повному Сенаті велася завзята боротьба за те, „яка квітка має бути державною емблемою ЗДА. Боротьба почалася після того, як республіканський сенатор із Колорадо Гордон Аллотт запропонував, щоб квітковим знаком цієї країни був гвоздик. Проти цього внеску гостро виступили ті групи сенаторів, які підтримують квіти кукурудзи і троянди. До загострення дискусії спричинилося ще й те, що сенатор-республіканець із Кентакі Трастон Б. Мортон запропонував „щоб державною квітковою емблемою була звичайна трава, бо це трава кормила колись буволів, а тепер „що сталося б із рогатою худобою, лагідними вівцями і любими кіньми, коли б не було трави?" — запитував сенатор Мортон. Сенатор-демократ з Іллиной де сіють кукурудзу, ліричними тонами промовляв за квітками кукурудзи „кажучи, що вона врятувала життя перших паломникам „які були б згинули з голоду. „Ніщо не може бути краще „казав сен. Даґлес, як лан кукурудзи, яка цвіте". Сенатор Гіккенлупер казав „що гвоздики є гарні і сантиментальні, але їх найбільше вживається на похоронах, а для життя, для користування і стабільности — важлива кукурудза.

Міні плянує [illegible]ганізувати ще 20 мільйонів робітників

Сан Хуан, Порто Ріко. — Організаційний директор Джан Лівінгстон заявив, що Американська Федерація Праці — Конґрес Індустрійних Організацій плянують зорганізувати в південних стейтах нових 6 мільйонів членів, а по всіх інших стейтах 14 мільйонів умових т. зв. білокомірцевих працівників. Крім того на острові Порто Ріко АФП - КІО плянують організувати робітників, щоб не допустити до того, щоб шоферів та робітників споріднених фахів організувала спілка шоферів, що її очолює Джеймс П. Гоффа, який є відомий із минулорічних переслухань сенатської слідчої комісії. Та Гоффа заявив, що це він зорганізує в Порто Ріко 12.000 шоферів і легко переможе організаторів із АФП - КІО. Голова АФП - КІО Джордж Міні сказав, що вдалося недопустити до більших різниць між провідними діячами цієї робітничої організації, і що Волтер П. Рутер і надалі буде з ним співпрацювати.

Пані Клер Бут Лус найменована на амбасадорку до Бразилії

Вашингтон. — 26-го лютого президент Айзенгавер найменував колишню амбасадорку до Італії на становище американського амбасадора в Бразилії. Вона сподівається, що Сенат затвердить її номінацію, бо вона добре виконувала свою працю в Італії в 1953-1957 роках і здобула собі велику популярність серед італійців і італійські студенти університету вважали її за „ідеальну жінку" і ставили її на першому місці перед славною акторкою. Але дуже можливо, що деякі демократи в Сенаті будуть мати застереження проти пані Лус тому, що гостро висловлювалася проти деяких визначних демократів і назвала колишнього президента Гаррі С. Трумана „моторовим тараном у штанях, який обкидує болотом Айзенгавера". — Бразилійська преса оваційно зустріла вістку про цю номінацію, хоч із жалем стверджує, що мусітиме попрощатися з теперішнім амбасадором Бріґґсом.

ПОМЕРЛА АННА ТУРІНЧАК

В Джерзі Сіті 26 лютого ц.р. померла на 78 році життя довголітня членка УНСоюзу, 76 Відділу в Джерзі Сіті, та працівничка УНСоюзу через 30 років Анна Турінчак.

Покійна походила з Карпатської України та належала до УНСоюзу від 1920 року. В УНСоюзі були забезпечені також всі члени її родини. Осиротила дітей Марію, Еву, Степана, Анну, Михайла та 12 внуків і сім правнуків. Похорони відбудуться в понеділок рано з похоронного заведення І. Ковальчика та Української Католицької Церкви св. Петра і Павла в Джерзі Сіті

Голова УКК в Комітеті, що проєктуватиме республіканську плятформу

Вашингтон. — Голова Українського Конґресового Комітету, проф. Лев Добрянський включений до Республіканського комітету, який має приготовити плятформу тієї партії. Комітет, як уже інформовано, складається з 44 осіб, включно з лідерами республіканської меншости в Сенаті і Палаті Репрезентантів, губернатором Західної Вірджінії, посадником Сан Франсіска та представниками, робітництва, фармерів, негрів, жінок та інших груп, включно з національними, з яких українських репрезентуватиме голова УКК. Комітет, що його очолює Чарлз Г. Персі, промисловець з Іллиной, до кінця серпня ц. р. приготовить проєкт декларації про республіканську політику та її цілі на довшу мету. М. Алкорн, голова Крайового Комітету Республіканської партії, повідомляючи про створення цього комітету заявив, що він має „ентузіястичну підтримку" з боку президента Айзенгавера.

Успішне випущення найсильнішої ракети ЗДА „Титан"

Кейп Канаверал, Флорида. — 25-го лютого відбулося тут нове успішне пробне випущення найновішої і найсильнішої керованої ракети „Титан", яка може летіти на віддаль 9,000 миль вгору, маючи тягару понад 380,000 фунтів, коли діють обидві її частини. Під час останньої проби ця ракета пролетіла з повним успіхом визначені їй 300 миль і впала в призначене місце в океані. „Титан" належить вже до другої ґенерації керованих ракет, він є легший і менше скомплікований як „Атлас". Продукція „Титанів" відбувається з можливою тільки швидкістю, бо ці ракети — це найкращий спосіб відобрати ворогові охоту до аґресії.

Економіст Міченер передбачає рекордово добрий рік

Шикаґо. — Економіст Чейс Мангеттан Банку в Ню Йорку Двайт В. Міченер промовляв на конференції морґеджових банків із середньо - західних стейтів, і сказав, що 1959-ий рік буде рекордово добрим роком щодо економіки. Він сказав: „Якщо йде про промислову продукцію — то поліпшення від квітня 1958 року є дуже поважне, і воно щораз далі зростає. В січні індекс Ради Федеральної Резерви становив 143, і є всякі дані на те, що 1959 рік готов бути найкращим роком в історії, якщо міряти економіку цим індексом". Але він твердить, що є мала правдоподібність, щоб в цьому році був вершок господарської звишки. „Є більше виглядів на те, що новий економічний бум буде десь аж в 1960 році", — передбачає цей економіст.

Д-Р ТАРАС ШЕҐЕДИН СПЕЦІЯЛІСТ ОЧНИХ НЕДУГ, ВІДКРИВ ЛІКАРСЬК. КАНЦЕЛЯРІЮ В НЮАРК

Нюарк. — Ряди наших лікарів на терені метрополії поповнилися новим молодим лікарем спеціялістом очних недуг. Є ним д-р Тарас Шеґедин, який покінчив медичні студії в Німеччині і спеціялізувався вже тут та недавно одержав дозвіл на відкриття практики. Він матиме свою лікарську канцелярію в Нюарку при Клінтон евню, у самому центрі міста біля Брод стріт. Д-р Тарас Шеґедин, будучи ще інтерном в шпиталі в Йонкерс і вступив в члени УНСоюзу.

Американський воєнний корабель зревідував совєтський трайлер

Вашингтон. — Американський воєнний радарно-стежний корабель „Рой О. Гейл" зупинив в четвер 26 ц. м. біля Нової Фунляндії совєтський рибальський тральщик „Новороссійск" та перевів на ньому ревізію, стараючись вияснити ролю того совєтського корабля у зв'язку з таємничим перерізанням п'ятьох телефонічно-телеграфічних каблів, що лучать Америку з Европою. Перший кабель був перерізаний в минулу суботу вночі, опісля прийшли дальші подібні випадки. Невідомо, чи сталось це внаслідку плянової саботажної акції, чи через недбальство або нещасливий випадок. Для охорони підводних морських каблів існує окрема міжнародна конвенція з 1884 року, яку тоді підписала й Росія та яку визнають Совєти. Ця конвенція дозволяє контролювати підозрілі кораблі в околиці, де був перерваний підводний кабель. На совєтський корабель висадились 5 американців. В офіційному комунікаті сказано, що капітан совєтського корабля був „ввічливий" та „співпрацював" з американцями і що не виявлено інших інтенцій совєтського корабля, як тільки рибальські. Все ж, той офіційний коротенький комунікат дуже неясний. Головний командант американської Фльоти на Атлантику адмірал Джеррол Райт заявив тільки, що совєтський корабель був вивінований у прилади для риболовлі на глибоких водах та що „корабельні документи були в порядку". Командант воєнного корабля, що переводив ревізію, ляйтенант-коммодоре Е. Дж. Корт перевів свою місію, діставши на неї згоду від секретаря оборони Ніла МекЕлроя.

Айзенгавер закликає відзначити 10-річчя НАТО

Вашингтон. — Президент Айзенгавер закликає федеральні та стейтові аґенції, щоб в дні 4-го квітня цього року влаштували окремі церемонії для відзначення 10-річчя Північно - Атлантійського Пакту (НАТО), який є „головною підтримкою миру і захисником волі". Одночасно Президент закликає американське громадянство, щоб брало участь в тих святкуваннях, які влаштовуватиме Американська Рада для Справ НАТО, бо тим способом можна буде визнати успіхи та шляхетні цілі тих всіх держав, які є членами НАТО. В окремій проклямації Президент визначив день 16-го квітня як Всеамериканський День, і в тому дні будуть відзначати 69-роковини від заснування організації, яка тепер є відома як Організація Американських Держав.

Польща старається в Америці за нову позику

Варшава. — Комуно-польський уряд робить заходи в З'єдинених Державах, щоб дістати нову позичку на закуп харчів, машин і різних товарів. В найближчому тижні мають розпочатися у Вашингтоні офіційні переговори в цій справі. Рівнобіжно у Варшаві будуть вестись переговори про полагодження американських претенсій до Польщі за маєтки, сконфісковані чи націоналізовані комуно - польською владою. За тимчасовими газетними вістками, американські урядові кола нібито готові продати Польщі харчів з хлібородських резерв вартости $80 мільйонів та окремо дати кредит у висоті $15 мільйонів на закуп різних машин. Комуно-польський уряд хоче куди більшої суми. Ця справа заставляла знову питання про доцільність помагати фінансово краївам з комуністичним режимом. У цій справі поділена одинаково американська публічна опінія, як і сама польська громада у вільному світі. Американські офіційні чинники виходять з засновку, що така поміч виходить на користь передусім безпосередньо населенню, а далі, що вона скріпляє можливості сателітного уряду не піддаватися цілком під диктат Москви, не будучи у 100% залежним економічно

Східня Німеччина приготовляється на „мировий договір" з Совєтами

Берлін. — Східньо-німецькі комуністи дуже врадувані останньою совєтською вигадкою, якою є „мировий договір" СССР із т. зв. Німецькою „Демократичною" Республікою. Стрінувшись з відмовою збоку Заходу, щоби скликати збірвище 28-х дійсних і сателітних держав для підписання мирового договору з обома частинами поділеної Німеччини, Совєти рішили підписати такий „договір" тільки з своїм комуністичним сателітом. Це, мовляв, дасть правну підставу вважати Східню Німеччину „суверенною" державою, якій Совєти передадуть тоді всі свої права в ділянці комунікації між Берліном та Заходом. Західні держави будуть поставлені перед доконаний факт: або вони переговорюватимуть з німецькими комуністами, як представниками „суверенної держави" і визнають Німецьку „Демократичну" Республіку, а тим самим погодяться на закріплення поділу Німеччини, або порушать „суверенність" тієї держави", насильно промощуючи собі шлях між Берліном і Західньою Німеччиною, що погрожувало б вибухом війни. Німецькі комуністи врадувані що Москва рішилась дати їм таки всесторонню підтримку, без якої вони не існували б при владі й 24 години. Вони твердять, що тепер виготовляється „мировий договір", що буде підписаний за яких три місяці.

Насер хоче замиритись з режимом Іраку

Дамаск. — Під час перебування в столиці Сирії, тепер частини З'єдиненої Арабської Республіки, її президент Гамаль Абдель Насер висловився в своїх публічних виступах двічі дуже делікатно про „братню республіку Ірак". Цей факт в'яжуть з неофіційними вістками про те, що Насер виявив готовість поїхати до столиці Іраку Багдаду на нараду і замирення з його прем'єром Абдуль Карім Кассімом. Після того, як 14-го липня м. р. в Іраку була переведена кривава військова революція під панарабськими гаслами проти прозахіднього режиму короля Фейсала II, відносини між З'єдиненою Арабською Республікою та Іраком сильно попсулись. Річ у тому, що ген. Кассім виступив гостро проти звеличників Насера і приєднання Іраку до З'єдиненої Арабської Республіки, виарештував їх та позасуджував на довгорічні в'язничні кари, а за підтримкою звернувся до комуністів. Представників націоналістичної і мусульманської партій відсунено з уряду, а їх пости зайняли комуністичні поплентачі. Однак в останньому часі зайшли познаки, що Кассім хоче обмежити впливи комуністів, які стають щораз сильніші й небезпечніші. Можливо, що на тому тлі зродилась думка про замирення між Каїро і Багдадом на плятформі пошанування взаємної суверенности, співпраці в арабських справах і невтральности в міжнародній політиці.

МЕКМІЛЕН ЗАКІНЧИВ РОЗМОВИ З ХРУЩОВИМ — ВІДВІДАВ КИЇВ

Київ. — У минулий четвер 26 ц. м., англійський прем'єр Геролд Мекміллен прибув на два дні до Києва. Він закінчив уже свої розмови з Хрущовим „в льодовій атмосфері" — як подали західні кореспонденти з Москви. Мекміллен матиме ще тільки одну коротку зустріч з Хрущовим формального характеру, для підписання спільного комунікату, який певне теж матиме тільки суто-формальний характер. Єдиним „успіхом" усіх нарад із Хрущовим буде, мабуть, ствердження потреби поширення англійсько-совєтських торговельних взаємин і культурної виміни. Спершу плянувалось, що Хрущов буде товаришити Мекмілленові в його подорожі на Україну, але в останній хвилині Хрущов відмовився, заявивши, що його „болить зуб". На київському летовищі привітав Мекміллена комуно-український прем'єр Микита Н. Кальченко, який у короткій привітальній промові зазначив, що в Совєтах народи сподіваються миру внаслідку переговорів. Ці слова підхопив Мекміллен, який заявив: „Я радий, що почув ваш знаменитий вислів про мир через переговори. Давайте — переговорюймо, а тоді матимемо мир. Саме цього і я хочу". Мекмілленові і його почотові віддали до розпорядимости одну віллю в Києві на час їхнього побуту в Україні. Вони вечеряли у свому гурті, після того були в Оперному театрі в Києві на виставі балету „Лісова пісня". На пятницю 27 ц. м. були передбачені відвідини Мекміллена в зразковому колгоспі на Київщині, що його влаштовано спеціяльно на показ закордонним відвідувачам. Після дводенного перебування в Україні Мекміллен має від'їхати на оглядини Ленінграду, відкіля поїде до Москви підписати комунікат і „тепло розпращатись" з совєтськими господарями. За твердженням кореспондентів, після несподіваної вівтіркової промови Хрущова перед московськими „виборцями", коли-то Хрущов, не попередивши ні словом Мекміллена, у грубій формі відкинув пропозицію щодо конференції міністрів закордонних справ та на цілій лінії підтримав всі попередні позиції Совєтів в справах Німеччини, Берліну й атомових дослідів, — між англійськими гістьми та совєтськими господарями настали холоно-формальні відносини. Англійський прем'єр і міністер закордонних справ найбільш вражені — твердять кореспонденти — фактом, що Хрущов виголосив свою промову наче за їхніми плечима, якраз тоді, коли вони виїхали були з Москви, щоб оглянути совєтський атомовий центр за 70 миль від Москви. Мекміллен з почотом мають від'їхати до Англії у найближчий вівторок.

Аденауер і де Ґоль знову відбудуть нараду

Бонн. — В середу найближчого тижня 83-річний західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер знову поїде до Парижу на нараду з французьким президентом де Ґолем та членами його уряду. Це вже буде третя зустріч між цими двома чільними державними мужами. Вперше Аденауер поїхав до Франції 15-го вересня м. р., після того, наприкінці листопада, де Ґоль відвідав Аденауера в Бад Кройцнах. Теперішня подорож була устійнена який тиждень тому, ото ж вона не стоїть у безпосередньому зв'язку з останньою промовою Хрущова, яка дуже загострила так напружену міжнародну ситуацію. Але — за твердженням німецької і французької преси — відкинення Хрущовим пропозиції на східньо-західню конференцію міністрів закордонних справ та неуступливе становище Хрущова в справах Німеччини і Берліну створює ситуацію, в якій Захід мусить знову устійнити свої позиції. В першу чергу річ іде про Західню Німеччину і Францію. Цікаво, що Франція займає найрадикальнішу позицію супроти Совєтів у справі Німеччини і підтримує Аденауера у 100%. Сподіваються, що до часу зустрічі Аденауера і де Ґоля будуть уже відомі висліди відвідин англійського прем'єра Мекміллена в Москві.

Індія свідома небезпеки від комуністичного Китаю

Ню Делі. — Державні діячі Індії цілком свідомі небезпеки, яка загрожує Індії збоку комуністичного Китаю, твердить кол. нюйоркський губернатор Аверелл Гарриман, який тепер перебуває в Індії на студіях тамошніх відносин, як експонент групи нюйоркських банків, заінтересованих в інвестиціях в Індії. Індійські діячі рідко публічно критикують відносини в комуністичному Китаї, тримаючись строго своєї „невтральної" лінії та „п'ятьох пунктів", підписаних з комуністичним Китаєм. Проте в приватних розмовах всі вони висловлюють свій страх не так перед комуно-китайською аґресією, як перед дійсними, чи споводними успіхами комуно - китайського режиму в ділянці економіки і культури, які стали б атракційні для інших народів Азії. Індійські політики й інтелектуали свідомі — каже Гарриман — що в Азії є тепер дві керівні нації — одна, з найбільшим числом населення, що репрезентує комуністичний спосіб життя і думання, і друга, з другим найбільшим числом населення, що репрезентує вільний світ. Тому Індія ставиться тепер куди краще до Америки і европейського Заходу, ніж ставилась ще недавно тому. Гарриман признає рацію новопризначеному індійському амбасадорові у Вашингтоні, який заявив, що ще ніколи індійсько-американські відносини не були такі добрі, як тепер.

В АМЕРИЦІ

● **16-річний студент софомор** у Санта Фе, в Мехіко, розлютувавшись на свого вчителя Порфірія Лейву, вихопив з кишені револьвер і стрелив у його голову На щастя, куля поковзнулася на черепі і пішла в стіну.

● **Президент фірми „Клівленд Вегікел Компані"**, Волтер Томас, повідомляє, що його фірма випустить у 1960 в продаж 6-особові авта, порушувані електрикою. Вже тепер випробовується моделі цих авт.

● **26-річна Вірджінія МекМанус**, колишня вчителька з Ню Йорку, і її товаришка 29-річна Беатріс Гарфілд дістали по три місяці тюрми за проституцію. Коли поліцист відводив Вірджінію до тюрми, вона сказала журналістам: „Сподіваюся що ви напишете також і про моє звільнення, так, як тепер збираєтесь писати про моє ув'язнення".

● **Пілот Американських Летунських Ліній капітан Пітер** Кілліян, летючи з Нюарку до Дітройту, спостерігав упродовж 45-ох хвилин три „літаючі тарілки". Крім Кілліяна, ці предмети бачили 35 пасажирів, а також інші пілоти, яких він поінформував про це через радіо.

● **Уряд здоров'я в Ню Йорку** повідомляє, що цього року в місяці лютому занотовано 11 випадків інфлюенци супроти 200 випадків у минулому році. В січні — 17 випадків супроти 362-ох у минулому році.

У СВІТІ

● **Англійський прем'єр Геролд Мекміллен** і міністер закордонних справ Селвин Ллойд оглядали у минулий вівторок совєтський атомовий осередок в Дубні під Москвою. Совєтські господарі старалися зробити на англійських достойників якнайбільше враження, водили їх по всіх лябораторіях, давали інформації. У тому Інституті знаходиться покищо найбільший у світі електромаґнет, що його має превершити новобудований у Берклі, в Каліфорнії.

● **З англійським прем'єром Мекмілленом** приїхало до Москви 50 журналістів. Вони і 30 інших закордонних кореспондентів, які постійно знаходяться у Москві, дістали на час перебування англійських гостей в СССР, отже до наступної середи, право передавати вістки за кордон без ніякої цензури. Користаючи з виняткової свободи слова, західні кореспонденти вперше описують докладно в яких нестерпних цензурних умовинах приходиться їм працювати в Совєтах.

● **У Відні** дістали вістку, що колишній секретар кардинала Міндсенті на Мадярщині, 63-річний монсеньйор Еґон Турчані помер у в'язниці. Він був ув'язнений мадярськими комуністами разом із кардиналом Міндсенті за часів Сталіна, потім під час революції вийшов на короткий час на волю, але зараз після здавлення революції знову був арештований і на таємному суді засуджений на досмертну в'язницю за „контрреволюційну діяльність".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗЛОВІСНІ ПАКТИ НЕАҐРЕСІЇ

Під час теперішнього перебування в Москві англійського прем'єра Мекміллена і міністра закордонних справ Ллойда, Нікіта Хрущов висловив побажання, щоб між Англією і СССР був підписаний „пакт приязни і неаґресії". Тому, що перед виїздом до Москви, в ході дебат в англійській палаті громад, Мекміллен не виключив підписання з Совєтами пакту неаґресії, якщо — мовляв — він мав би причинитись до поліпшення міжнародної ситуації, пропозиція Хрущова не позбавлена можливостей здійснення, дармащо сам Хрущов зараз же потім, своєю вівтірковою напастливою проти Заходу промовою підрізав шанси такого договору. Ця справа виринула на останній пресовій конференції президента Айзенгавера, при чому була мова не так про англо-совєтський пакт неаґресії, як взагалі про такі договори вільних країн з Совєтським Союзом. Американський журналіст запитав: „Чи пакт неаґресії з Совєтською Росією нині, без будь-яких елементів контролі або інспекції, мав би більшу тривкість, важність і вартість, ніж договори підписані з Совєтською Росією в Ялті, Потсдамі і Женеві?" У відповіді президент Айзенгавер пригадав, що кожна держава, яка підписала чартер Об'єднаних Націй, підписала такий пакт неаґресії, а тому окремі пакти зайві. Але, мовляв, він, Президент, не мав би великих застережень проти підписання пакту неаґресії, „якщо були б практичні можливості осягнути більше взаємне довір'я". „Але поки ви не набрали довір'я на основі практичного виконування завдань договору, то, здається мені, такі договори мали б дуже малу вартість".

Настоювання большевиків на підписанні з західніми великодержавами пактів безпеки — це один із логічних і поважних совєтських засобів у їх міжнародно-політичній тактиці. Передусім, такі пакти дають знаменитий матеріял для пропаґанди на внутрішньому і азійсько-африканському теренах, що ось такі то західні країни пішли на співіснування з Совєтським Союзом! Вони послабили б рух спротиву підсовєтських народів і піднесли б престиж червоної Москви в очах азійсько-африканських народів. Далі: тому, що не всі члени Північно-Атлантійського пакту ставляться до пактів неаґресії з Совєтами так само, підписання такого пакту будь-котрою державою дало б нагоду забити клина між західніми альянтами. Та найважливіша ціль таких пактів — творити димову заслону псевдомиру і псевдоспівіснування для ще енерґійнішого ведення давньої політики. Большевики дуже добре знають, що західні країни льояльно додержують підписаних ними договорів, які для них, большевиків, не варті — як сказав недавно Айзенгавер — того паперу, на якому вони списані.

Пакти неаґресії, які зводяться до того, що договірні сторони заявляють свою вірність мирним засобам політики і засуджують війну, такі пакти мають в новій історії світу дуже сумну славу. 27-го серпня 1928 р. державний секретар ЗДА Френк Б. Келлоґ добився підписання в Парижі 15-ма державами пакту, що так і ввійшов в історію як „пакт Келлоґа", з урочистим відмовленням від війни, як засобу здійснювання політичних цілей, та з маніфестаційною заявою в користь миру. Подібну „Декларацію миру" підписали Англія, Франція, Німеччина й Італія 30 вересня 1938 р. на закінчення Мюнхенської конференції, де Англія і Франція дали згоду Гітлерові на поділ Чехо-Словаччини. Відомо, що всі ці декларації не перешкодили тому, що 1 вересня 1939 р. почалася світова війна. Польща підписала пакт неаґресії з Німеччиною 26 січня 1934 року, а з Совєтами ще 25 липня 1932 року. Відомо, що і Німеччина Гітлера і СССР Сталіна напали в 1939 р. на Польщу. Пакти неаґресії мали з Совєтами також усі три балтійські держави, пакт неаґресії, ославлений договір Молотова-Ріббентропа з 28 серпня 1939 р., існував між Німеччиною і Совєтським Союзом. Ні один із тих договорів не мав практичного значення, ні один не виправдався, як дійсний інструмент миру.

Ніяка словесна чи писемна декларація не може мати в політиці значення, якщо вона не оперта на єдинотривкій базі: конструктивному розв'язанні проблеми. Коли Совєти не змінюють „ніже титли, ніже коми" з своєї програми — настановлення комуністичної системи в усьому світі, і всіми засобами змагають до своєї цілі, то що тут поможуть декларації миру? Нерозв'язана проблема об'єднання Німеччини, нерозв'язана проблема безпеки Европи, десяток країн на Сході і в середній Европі перебувають у совєтській неволі, йде насичування Середнього Сходу совєтською зброєю і „техніками", нерозв'язана проблема міжнародного роззброєння, ба навіть її частинка — проблема атомових дослідів. Ясно, що на тлі цієї дійсности сама назва „пакт неаґресії" з СССР звучить, як глум, як трагікомічне непорозуміння.

Юрій Студинський

ВІД БЕРЛІНУ ДО ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Берлінська небезпека у високій мірі хвилює урядові німецькі кола, однак німецький загал, так бодай виглядає, не дуже тривожиться заявами Хрущова про те, що напад західніх військ на територію Східньої Німеччини був би для СССР причиною до війни. Також і заява президента Айзенгавера про те, що військові сили західнього світу не розпочнуть перші стріляти, мало сколихнула німецьким громадянством. Люди не переривають своїх приватних зайнять і укладають пляни на майбутнє без огляду на те, які заяви висловлюють державні мужі.

Ситий і добре вдягнений німецькій публіці дуже тяжко зворушитися з приводу тої чи іншої події в закордонній політиці. Для західніх німців, очевидно, найкращим часом був той час, коли про зміну статуту Берліну та про східню зону взагалі мало говорилось. Вправді була колись „люфтбрюке", і німці вичитували в своїх газетах про тисячі нових утікачів із східньої зони, але це все видавалося дуже далеким і зовсім незворушливим. Тільки серед німецьких утікачів із Помор'я, Шлезьку та Судетів різко виявлялося занепокоєння долею втрачених після війни земель. Але широкий німецький загал мало про це думав, і кордон над Одрою та Ніссою мало його цікавив. Була це може відрухова апатія, спричинена двома останніми війнами, головно страхіттями другої світової війни.

Під час того німецькі політичні партії дуже часто виступали, ба навіть вели свою виборчу пропаґанду під гаслом об'єднання — відерферайніґунґ. Але як це об'єднання втрачених земель перевести — про це ніхто, мабуть, не думав.

Тут треба пригадати, що німецький спосіб об'єднання так би мовити, двоступневий. Наперед треба об'єднати так звану Німецьку Демократичну Республіку із Західньою Німеччиною, а опісля вже приєднати й втрачені після війни землі, нині вже повнотою заселені поляками, після примусового вигнання з них німецького населення в роках 1945-46.

Очевидячки, найпростішою справою, так бодай багатьом німецьким коментаторам видається, було б виміняти ці втрачені німецькі землі за „польські креси". Німецькі коментатори щораз частіше говорять про несправедливий четвертий поділ Польщі договором, який був заключений між Ріббентропом і Молотовим в 1939 році, і вважають, що найсправедливішою річчю було б привернути колишні східні німецькі землі ціною віддання Польщі в рекомпенсату „польських кресів", тобто західньо-українських земель. Цим німецьким політичним хористам вторують і деякі польські політичні співаки з Лондону, але вони ставлять ще більші домагання: затримати для Польщі так звані „відзискані землі" і прилучить до неї знову „польські креси".

Польсько-мадярська еміґраційна пропаґанда почала в останніх часах говорити про спільний польсько-мадярський кордон. В пропаґандивному фільмі „Угорщина в полумені", що зображує боротьбу на вулицях Будапешту проти большевиків у 1956 році, подано також фільмові кадри, що показують, як польські і мадярські офіцери цілуються на кордоні Карпатської України. Безглузді політичні фантазії називали колись поляки „маженєм сєнтей глови", тобто мріями стятої голови. Але українським політичним колам не можна легковажити всієї тієї акції, бо до неї приступають і поважні німецькі політики. Так, наприклад, союзний міністер, член уряду Аденауера, проф. д-р Теодор Оберлєндер у статті під заголовком „Право на мир і самовизначення" в журналі „Інформаціонен" (Бонн) з 13-го лютого 1959 року, пише, між іншим, ось таке: „... Польща також втратила свої східні землі, Польща також має майже два мільйони втікачів із тих областей. Ми хочемо право самовизначення для цілого світу, навіть, коли б таке домагання поставило на порядку дня дуже тяжкі проблеми".

Як бачимо, міністер Оберлєндер ще в рукавицях порушує цю заміну, рекомпенсату для Польщі нашими землями. Але нема сумніву, що в цього ця думка вже дозріла. Очевидно, деякі німецькі кола стоять на такому самому становищі. Але покищо ми подали дільки голос міністра Оберлєндера.

М. Подоляк

ЩЕ ОДНА „РЕАБІЛІТАЦІЯ" В УКРАЇНІ

В підсовєтській українській пресі останнім часом широко розписались про відому патріотичну й жертвенну родину Симиренків з Київщини — наших піонерів цукрівництва, світової слави вчених садівників-помологів. Три покоління цієї трудящої родини дали для нашої господарської культури неоціненні вартості, вклали колосальну працю в розбудову та розвиток різних українських підприємств, інституцій, а спеціяльно східньо-европейського садівництва. Вони створили в Україні величне науково-культурне підприємство — розсадники овочево-ягідних культур та маточний сад, яким позаздрив би найкращий европейський садівник.

Бувши українськими патріотами, Симиренки щедро черпали з прибутків своїх підприємств на науково-культурні і національні справи — розбудову Т-ва ім. Шевченка у Львові, видання „Кобзаря", для чого створили спеціяльний науково-культурний фонд, та ін. Український нарід вовіки цих добродійств родини Симиренків не забуде.

Але саме тому Симиренки стали для старої царської, а пізніше й комуністичної влади „врагамі народа". В р. 1879 у Льва Платоновича Симиренка жандарми роблять трус, знаходять нецензуроване видання „Кобзаря", широку переписку з Т. Шевченком і приписують йому зв'язки з революціонерами. Внаслідок цього Лев Платонович мандрує етапом в Сибір. Через сім років вертає він додому, в свій милий Млїів (біля Києва) і в батьківських розсадниках далі розгортає працю. Через яких 12 років творчої праці Лев Платонович, уже з сином Володимиром, перетворює батьківсько-дідівський маточний сад і розсадник овочевих дерев у величну наукову лябораторію плодівництва. Для поширення своєї праці Лев Платонович бере участь у всіх садівничих виставках не тільки в Росії, але й закордоном. Його ім'я стає популярним майже в цілій Европі.

Так застає Льва Платоновича з сином російська революція, а з нею й „весна народів", для якої жили і тяжко трудилися Симиренки. Але Росія „весни" для України ніколи не хотіла. У 1919 р. пострілом через вікно Лева Платоновича в його хаті забито. Одного велетня, українського патріота, інтелектуала, що міг для відродження України багато доброго зробити — ворог позбувся.

Батько загинув, але зостався його син Володимир. Перемігши біль утрати, Володимир Львович рішив залишитись під „народною владою" і працювати в улюбленій галузі для добра своєї країни. Большевики, знаціоналізувавши маєток Симиренків, оголосили розсадники державними, і в будинках постав Інститут плодівництва. Керівником призначили Володимира Львовича, гадаючи цим уговкати молодого, енерґійного українського патріота і перетягнути його на свою сторону.

На пості керівника Інституту Володимир Львович виявив величезні організаційні здібності, знання та досвід. Український Інститут плодівництва працював повною парою і став чи не найкращим у цілому СССР. Здавалося, уряд видвигне Володимира Львовича на вершок слави і пошани, як це зробив з напівінтеліґентним аматором-експериментатором овочевих культур Мічуріним. Та ні! Володимир Львович був для них чужим, був українським інтеліґентом-патріотом, непідкупним ученим. Всі свої наукові й популярні праці видавав він по-українськи, лекції скрізь, де його лише запрошували, вів в українській мові. Студентська молодь захоплювалась його викладами.

Накинені Українському Інститутові плодівництва методи мічурінської гібридизації в плодівництві та введення мічурінських сортів овочів в асортимент України на з'їзд садівничої еліти Володимир Львович скритикував і відкинув як неправильні, а мічурінські сорти для України визнав нездалими. Натомість висунув він свій широкий плян селекційної праці в садівництві та поширення тих випробуваних і старанно перевірених сортів овочевих культур, що їх признав за найліпші для України і суміжних для неї районів...

Це був сильний поличник для комуністів, їхнього Мічуріна і його науки. За такий сміливий виступ в ім'я наукової правди Володимир Львович у 1933 році опинився в концтаборі, де за ним і слід пропав. А його капітальна праця „Часткове сортознавство в Україні" залишилась невидана.

Знищивши „враґа народа", заслуженого українського садівника-помолога, большевики ввели в Інституті плодівництва мічурінські методи. По всій Україні зароїлось від мічурінських стахановців, „мічурінських товаристь тощо. Але все це, як пізніше виявилось, був солом'яний вогонь, дурійка, аґітка і блеф. Реальної, ділової праці не було. Не виріс з тієї мічуриніяди ні один учений садівник-помолог, що дав би вартісний підручник плодівництва.

І тепер, по смерті обидвох Симиренків, коли, здавалося б, доконаний над ними злочин призабувся, большевики задумали видати їх працю. Але як? Це не така вже легка справа видати її так, як „старшому братові" хотілось би. І почалась кампанія в пресі, бо ж спочатку треба мерців реабілітувати, а там... як „народ" скаже!..

У „Літературній Газеті" (ч. 53 з 1957 р.) знаходимо статтю під заголовком „Династія вчених садівників", з портретом Льва Платоновича Симиренка. Мимохідь, але подоброму згадується там і його сина, Володимира. В статті вихваляється Льва Платоновича, як великого садівника, як жертву царського режиму. Згадується, як він мріяв видати свою працю і т. д. Підноситься думку, що справді цю працю треба видати. В іншому числі „Літературної Газети" (ч. 73 за 1958 р.) вміщено статтю, автор якої пише, що низові садівники не мають підручника садівництва, і домагаються видати працю Симиренка. Далі ставиться вимогу до уряду, щоб він не зволікав і висловив у цій справі своє рішення. Уряд ніби щось невиразне відповідає, але видно щось приховує і боїться сказати правду.

Аж у журналі „Вітчизна" (ч. 10 1958 р.) в довгій статті якогось Жука під назвою „Ренет Симиренка" можна доглупатись, про що йде, чому наче впирається уряд УССР, коли справа наглить. Вся ця баталія довкола Симиренків і їх помології полягає в тому, що цю працю хтось хоче по-своєму переробити і видати... по-російськи. Отже, треба перевести кампанію хитро-мудро, так, щоб самі українці попросили видати працю Симиренка на „общепонятном".

Згаданий вище Жук змальовує у „Вітчизні" Льва Платоновича як героя, борця за волю пролетаріяту, описуючи, як він за революційну працю серед народу пострадав у Сибірі, як він любив „старшого брата", мріяв про те, щоб і в Сибіру закласти сад та виноградник. Вину за вбивство Симиренка звалює він на „контрреволюціонерів". Словом, ще одна-дві статті такого роду, і Лев Платонович стане марксистом, совєтським ученим.

Читаючи статті Жука, хочеться запитати: пощо вся ота писанина, коли йде про конкретне — видання помології для України по-українськи, як цього вимагає світла пам'ять Льва Платоновича. А як зайде потреба — перекласти її на мову російську і видати для росіян-садівників. Це було б і доцільно, і справедливо.

Але така вже доля всіх українських видатних людей, учених, яким і по смерті „старший брат" не дає спокою, плюс на їх національну честь і загарбує їх працю до свого бездонного „котьолка". Мертві протестувати не можуть, а живі свідки мусять мовчати, зціпивши зуби. Сумно і боляче!

Цей сум поділяють всі учні, знайомі й прихильники Симиренків у вільному світі. Вони і ті, що там, знають, хто такі були Симиренки, чого вони варті для України і хто їх та за що знищив. Не є вони жадними совєтськими людьми, не були вони й росіянами, бо й на чорному жандармському списку стояли як „українські сепаратисти".

Зрештою, тут, у вільному світі, є й родина Володимира Львовича, жива і здорова. Має вона й дещо з родинних архівів. В разі потреби їх можна витягнути на світ Божий, на людський суд, щоб виявити правду про „братерство народів СССР".

Мілена Рудницька

ПОЛІТИКА І КОХАННЯ

Рим. — Тоді як політичний світ Італії майже ввесь місяць ламав собі голову з приводу кризи уряду, а тепер морочиться питанням, як нові міністри справляться з безліччю політичних і економічних труднощів, широка публіка в Італії емоціонується від довшого часу долею молодої дівчини, яка в дні 24-го лютого кінчає 19 років життя. Ця дівчина — дочка останнього короля Італії, Умберта Савойського. Чи Марія Ґабрієлля вийде заміж за перського шаха, чи не вийде?

Справа не така проста, як можна би думати, і не легковажна з точки зору інтересів Італії. В ній державна рація перехрещується з релігією, економіка з коханням, а над усім розноситься запах ... іранської нафти та мариться італійським господарникам міраж казкових багатств екзотичної країни. Тож не диво, що справа подружжя Марії Ґабрієллі набрала великого розголосу. Спершу писали про неї ілюстровані тижневики, які полюють на всілякі сенсації. Згодом поважна щоденна преса почала приносити про це невеликі повідомлення на своїх дальших сторінках. Останні ж два тижні перші сторінки всіх газет завалені статтями на згадану тему й дописами спеціяльних кореспондентів з Тегерану й Женеви. Вийде Марія Ґабрієлля заміж за перського шаха, чи не вийде?..

Зупинімося н а с а м перед на головних персонажах дії. Він — Мохаммед Реза Паглеві, 40 років, від 1941-го року імператор Ірану, або, іншими словами, шах Персії. Людина сучасна, освічена, великої особистої культури, бездоганних манер й винняткового „шарму". Хто мав нагоду з ним зустрітися, захоплений його сильною індивідуальністю і „магнетичним впливом". Особливо очаровані жінки. Спричинюється до того і зовнішність шаха: цей орієнтальний суверен є дуже красивим мужчиною, хоч вигляд з нього дещо понурий, втомлений. Двічі був одружений і двічі посвятив своє родинне щастя вимогам державних інтересів: ні перша, ні друга жінка не дали Персії наступника престола. Тому Реза Паглеві дав їм розводового листа і відпустив їх, як це йому дозволяє, чи, навіть, наказує Коран. Від першої жінки, єгиптянки, має 19-річну, вже заміжню дочку. З другою жінкою, красунею Сораєю, не мав дітей і відпустив її навесні 1958-го року, після 7-річного дуже щасливого подружнього життя. Кажуть, що ще донедавна Сорая, яка живе тепер у Швайцарії, кожного дня діставала від свого екс-мужа великі китиці червоних рож і ще донедавна її портрети висіли в цісарській палаті в Тегерані та в усіх урядах Ірану. Але в останній час, відколи поширилися чутки, що шах сватається до італійської принцеси, портрети Сораї зникли в цілому краю.

Марія Ґабрієлля, дочка здетронізованого і прогнаного з Італії короля Умберта, живе з матір'ю, Марією Жозе, в Швайцарії коло Женеви. Студіює в школі перекладачів при женевському університеті і володіє, крім італійської, французькою, англійською, еспанською і португальською мовами. Має звички й уподобання загалу сучасних молодих дівчат. Займається спортами, керує автом, влаштовує з ровесниками й ровесницями пікніки і „парті", танцює, курить, користується значною свободою, крім цього бере участь у полюваннях і грає на ґітарі. Марія Ґабрієлля — дуже мила й дуже вродлива дівчина. Тип краси виразно нордицький, очевидно по матері: блондинка, сині очі, ясне обличчя, ріст і хода старогерманської богині. Рішуче не середземноморський тип. Італійці, які, як відомо, не є велетнями, зідхають: ох, коли б вона була бодай на вісім сантиметрів нижча! Бо принцеса має, без каблуків, 180 сантиметрів висоти. (Тоді як її дідо, король Віктор Емануель III, якого добре пам'ятає старше покоління галичан, мав всього 155!).

Кажуть, що автором ідеї цього п е р сько-італійського одруження був „нафтовий маґнат" Італії, Енріко Маттеі, особистий приятель шаха. Це в і н п о к а з а в шахові фото білої красуні. Реза Паглеві відразу собі її сподобав і вибрався до Европи на женихання. Ще перед його подорожжю пущено в рух великий а п а р а т посередників, якими були впливові й високопоставлені особи з італійського й іранського дипломатичного світу. Вони мали за завдання підготовити шахові ґрунт, себто дістати від Умберта згоду на це подружжя і визондувати опінію Ватикану.

В листопаді м. р. шах був у Римі. Папа прийняв його на авдієнції, президент Гронкі влаштував в його честь прийом у Квіриналі. Про справжню ціль його побуту в Европі знали тоді тільки одиниці. Справу тримали в такій таємниці, що коли шах поїхав з Риму до Швайцарії, европейська преса писала, нібито він має зустрітися там з Сораєю. Щойно коли стало відомо, що шах склав візиту італійській екс-королеві та освідчився Марії Ґабрієллі, відтоді в европейській пресі почало гудіти. Газети подавали деталі про перебіг цієї візити; про враження, яке шах зробив на принцесу і на її матір; про дарунки, які для них привіз. Згодом, коли шах повернувся додому, почали писати про зміст телефонних розмов, які ведуться між Тегераном і Женевою. Інформаціям, здогадам, сплїткам не було кінця. В короткий час потім поїхав до шаха в гості брат Марії Ґабрієллі, отже була нова тема для репортерів. Але найбільше шуму зчинила преса з приводу недавньої подорожі до Тегерану старшої сестри Марії Ґабрієллі та її чоловіка, сербського князя Олександра Караґеорґієвича. Переказувати всі

(Закінчення на стор. 3-тій)

М. Мінський

З БАНДУРОЮ ПО ЕВРОПІ

(Жовтень-грудень 1958 року)

(10)

Між іншим декому з них вдалося поговорити з членами того хору. Спочатку хористи уживали російської мови, але по якомусь часі, забувшися, заговорили найчистішою українською мовою. Розповідали про те, що бачили на Заході, казали, що українці тут живуть в достатках, виглядають зовсім інакше, ніж в УССР про них пишуть, і що еміґранти не бандити, а звичайні „наші люди". Вони цілком розуміють людей, які не хочуть вертатися на „родіну". Навіть не ставили питання: „Чому не вертаєтесь?"

Що ж нас чекало?

За кілька годин перед концертом стало відомо про заходи совєтської амбасади проти нашого виступу.

Нервозність і в нас помітилася під час прийняття. Панове Кішка, Гончаренко і менаджер Арієн в кутку про щось гаряче дискутували. На їхніх обличчях було видно, що не все гаразд. Скоро вони зникли. Але п. Гончаренко, відходячи до дверей, кинув фразу: „Не турбуйтеся, все в порядку!"

А порядку якраз і не було...

В ту хвилину ми не могли довідатися, куди наші панове зникли. Щойно в театрі побачили завжди невтомного й живого п. Гончаренка, тим разом лютого й безрадного.

Сталося так, що совєтська амбасада зажадала заборони нашої реклями і продажу програмок в залі під час концерту.

Справа п р е д с т а в л я л а с ь так:

Пан Гойсманс, бельгієць, професор Колюмбійського університету, представник від Бельгії в ЮНЕСКО, голова комісії культурних зв'язків із закордоном при бельгійському уряді — дуже впливова особа в своїй державі. Шукаючи зв'язків з чужинецькими імпресаріо, ще перед турне, наш представник в Европі, інж. Кішка, звернувся власне до цього п. Гойсманса за порадою. Той, не вагаючись, порекомендував йому п. Арієна, як солідного імпресаріо в Европі. Пан Арієн полюбив Капелю і дбав про її успіх.

За два дні перед нашим концертом, представник совєтської амбасади відвідав п. Гойсманса, з яким ще від часу світової виставки нав'язав контакт. Дружні взаємини помогли совєтському представнику діяти зовсім певно. Він приніс п. Гойсмансові нашу програмку і показав у ній те місце, де говорилось про боротьбу з комунізмом і про те, що наша Капеля репрезентує українську пісню в вільному світі, маючи репертуар, який заборонено співати в УССР. Це було не до вподоби „старшому братові", і амбасада натиснула на п. Гойсманса, який негайно дав наказ стримати всі програмки. Крім того, в день концерту заборонено продавати наші реклямові матеріяли.

Сам п. Гойсманс в той день десь зник. Даремні були всі спроби поговорити з ним телефонічно. А робітники театру категорично відмовлялися змінити його наказ. Програмок не продавали. Це внесло неспокій на залю, а ще більше збентежило нас. Згодом почали оголошувати програму через голосник. В цьому помогла американська амбасада.

На другий день деякі брюссельські газети написали про недемократичне поводження супроти Капелі, а Товариство Приятелів Капелі передало зразу ж справу до суду. На матеріяльний зиск з програмок ми не розраховували, але йшло про наш престиж. Сподіваємося, що бельгійський суд справедливо розгляне нашу скаргу.

Сам концерт, на мою думку, пройшов успішно. До мене особисто підійшов один рецензент і сказав: „Ваша „Зозуля" краще виконується, ніж у Верьовки, відчувається душа. Там весь репертуар має російський характер".

Це були слова бельгійця, пресового рецензента, знавця музики. Він чув нас двічі: у Льєжі і в Брюсселі.

В такому ж сенсі висловилися бельгійські часописи: наш репертуар кращий, наше виконання подекуди на вищому рівні і в ньому ніякого чужого впливу не відчувається. Ось деякі уривки з рецензій:

Журнал „Патріот": ...Тяжко без захоплення говорити про виступ у концерті залі „Бо-Зар" прекрасного ансамблю бандуристів з України. Голоси їхні розкішні. Інструменталісти осягали незвичайних ефектів з тих стародавніх своїх інструментів. Вони нечисленні, але надзвичайно здисциплінowані й завзяті..."

„Лє Суар": „...Ентузіязм, викликаний бандуристами, пояснюється до певної міри настроєм, створеним репертуаром, у якому відчувається присутність могутньої й урочистої поліфонії. Якости бандуристів вистачило, щоб задовольнити найбільш вибагливу авдиторію. Пісні виконувалось велично і бездоганно. Декілька солістів заслужено здобули собі персональне признання. Бандуристи в загальному вийшли поза межі фольклору, що відчувається в стародавній тематиці. Наприклад, у „Байді", поемі, характеристичній для 16-го століття. Ансамбль, який не приїхав безпосередньо з України, не згубив зв'язку з своєю культурою і традиціями".

„Вечірня Година": „...Інтерпретація Капелі бандуристів була такої високої кляси, що навіть не виникало питання: чи ми мали перед собою аматорів чи професіоналів. Наше естетичне задоволення було дуже велике, а часами заля була абсолютно наелектризована їхньою музикою. Правдиві віртуози - інструменталісти творять народну оркестру, звучання якої опрацьоване тонко, із смаком. Найкращим твором був „Байда". Треба привітати головних солістів, які багато прикрасили цю імпрезу..."

„Народ": „Хор виступав перед повною ентузіястичною залею. Ми мали нагоду послухати групу вишколених мистців, які заслужено дістали похвалу критиків тут і в Америці. Програма була підібрана з добрим смаком, барвисто. Перша частина — поважна, урочиста, інтерпретація в характері правдивого мистецтва. 35 співаків давали величезний звуковий тон. Їхніх програмок не продавали через те, що в них знайшли протикомуністичну пропаґанду, хоч це були факти, яких не можна заперечити. Ця група бандуристів і танцюристів є гідним партнером інших державних ансамблів, які ми чули останніми місяцями..."

Після Бельгії на обрії з'явилась Англія, яку здобути не так легко. Всім знані холодні й замкнені англійці, що нколи не показують своєї душі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

З хроніки Українського Літературно - Мистецького Клюбу

З нагоди вибору нової Управи Українського Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку належить представити нашому громадянству звіт із виконаної праці Клюбу за протяг часу від квітня м. р. до лютого б. р. (Попередній звіт був поміщений у „Свободі" в м. квітні м. р.).

В п'ятниці відбулися в залях ЛМК в Ню Йорку такі імпрези:

„Вечір присвячений обговоренні Виставки Графіки" — з участю пп. ред. В. Барагури, проф. А. Малюци і дир. С. Федева. Милий настрій був на черговій п'ятницевій програмі з виступом „наймолодших" мистців пера й тонів пп. Наталки Глоби (яку теж Управа Клюбу „спонзорувала" як свою кандидатку на конкурсі краси канадійського журналу „Ми і Світ"), п. Тані Осадца, п. Марії Жовнір і п. Любка Крушельницького. Дня 5-го травня була доповідь відомого вченого проф. д-ра Вол. Січинського на тему: „Спогади з мандрівки для розслідження пам'яток українського мистецтва". Чергова п'ятниця, 23-го травня, була присвячена вшануванню пам'яти сл. п. Катрі Гринивичевої, значної письменниці з приводу 10-ліття її смерти. Участь у тім вечорі взяли пп. проф. С. Литвиненко, проф. д-р Вол. Міяковський від УВАН, ред. Б. Кравців, проф. І. Коровицький з Филаделфії, музичні точки дав проф. Вадим Кіпа і Ляриса Микуленко. На вечорі голова УЛМК проф. Литвиненко вітав президента в екзилі Української Народньої Республіки д-ра Степана Витвицького. УВАН в Ню Йорку дало для цього вечора свої архівальні експонати. 6-го червня відбувся авторський вечір письменника Яр. Геруса. 20-го червня відбувся в Клюбі прощальний чайний вечір перед літніми феріями, з багатою програмою. Участь в ній взяли п. Галя Хамула, сопрано, п. М. Шумилович, п. Ірина Шуварська, п. Стефан Шелкевич, бас, письменники Яр. Гриневич, Іван Керницький, Микола Понеділок.

По літніх феріях, 19-го вересня відбувся вечір присвячений вакаційним спогадам, на якому вакаційні пригоди розказували пані проф. Ів. Приймова, Л. Храплива, С. Литвиненко, Ів. Керницький, Роман Купчинський, проф. В. Косаревич-Косаренко, М. Понеділок. Любитель екзотичних країн д-р Борис Ржепецький під час чергової п'ятниці говорив про свою подорож по Мексику, країні контрастів, ілюструючи свою доповідь оригінальними світлинами. З черги мали ми цікавий вечір, у якому виступав відомий мистець сцени дир. Йосиф Гірняк із доповіддю „9 років українського театру в Америці".

17-го жовтня відбувся авторський вечір інж. Лева Яцкевича із Филаделфії, а 31-го жовтня проф. Валерій Горбачевський говорив на тему: „Монократизм як варіянт теїзму". Гість із Німеччини, ред. Ів. Кошелівець мав 7-го листопада доповідь на тему: „Життя в Україні в світлі сучасної української радянської літератури". 14-го листопада члени й гості мали нагоду прослухати доповідь д-ра Св. Гординського про його подорож до Греції для дослідів візантійського мистецтва. Реферат ілюстровано чудовими картинами, зразками візантійської церковної орнаментики і красвидів Греції. 23-го листопада письменниця пані Дарія Ярославська читала уривки із своєї нової повісти й говорила про вимоги української літератури в суч. добу. Чергової п'ятниці п. Олександра Животко-Чернова говорила про „Лицарів жіночого руху". По замкненні старого року після нового стилю веселим сильвестровим вечором, — Управа Клюбу вітала 16-го січня 1959 р. гостю з далекої Бразилії, відому письменницю п. Віру Селянську-Вовк, яку представив зібраним ред. Б. Кравців. П-і Вовк читала уривки із своїх прозових і поетичних творів і давала до них пояснення. Екзотична тематика з далекої Бразилії дала нам змогу пізнати умовини життя нашої еміграції, у якій п. Віра Вовк займає передове місце своєю літетурною творчістю. З черги відбулася доповідь відомого соліста співака п. Мінського, який говорив про подорож Української Капелі Бандуристів по Европі, а потім голова ЮКОМУ проф. д-р В. Січинський доповідав на тему: „Життя і діяльність гетьмана І. Мазепи".

В ділянці музичній гості УЛМК-у мали нагоду прослухати на филях гайфіделіти оперу „Ріголетто" у виконанні співаків Метрополітальної Опери, а фахові пояснення про оперу і її автора дала присутнім проф. Іванна Приймова. На окрему увагу заслуговують два концерти молодого, але вже відомого піяніста Романа Рудницького. Пояснення до концертів Баха, Брамса і Бетговена дав приявним його батько композитор д-р Антін Рудницький.

Окремо згадати належить відбутий 18-го жовтня 1958 р. „Львівський" літ.-мист. ярмарок, де численна публіка оплескувала поодинокі точки програми, виконані мистецькими силами ансамблю „Веселий Львів".

Загальне зацікавлення викликує заповіджений на 11-го квітня черговий Літературно-Мистецький Ярмарок, тим разом присвячений Києву.

В. Косаренко-Косаревич
секретар клюбу

Бейон, Н. Дж.

Святкування Річниць Самостійности і Соборности України

20-го січня цього року в залі новокупленого Українського Народного Дому, що міститься при 35 - 37 Схід, 23-та вулиця, відбувся акт підписання Проклямації Свята посадником нашого міста, достойним Томасом Дідоменіком в присутності асемблимена п. В. Мартина і громадського комітету для влаштування свята. В склад комітету входили пп. Мирон Сірий — голова УНДому, Василь Вінтонів — голова місцевого Відділу ООЧСУ, Степан Домарецький, Теодор Музичка і Микола Дворський.

На слідуючий день поміщено світлину підписання проклямації й коротку дописку на цю тему в місцевій газеті „Байон - Таймс" а день 22-го січня проголошено Українським Днем 41-ої річниці нашої Соборности, а на вежі ратуша в той день гордо маяв блакитно-жовтий прапор.

Саме святкування відбулося в пообідній порі в неділю 1-го лютого. Відкрив його молитвою й переконливими словами у віру й надію в Бога Всч. о. Юрій Паздрій, парох української греко - католицької церкви Успенія Пречистої Богородиці. Святочну доповідь виголосив інж. Гончарів. Майстерно вів програму п. Б. Мартин, що справді вміло з'ясовував й пояснював кожну точку присутнім на залі представникам міського уряду, що в свій час теж щиро вітали наше свято.

В програмі взяли участь місцевий відділ Ю СУМА і чоловічий хор „Гомін" під орудою п. М. Кормелюка. Тут годиться підкреслити невтомність доброї праці дириґента й цілого хору, що своїми точками мило вражали ухо слухачів а чудовою гармонією барв народних строїв манили очі присутніх й викликали бурю оплесків. Деклямації і хороводи були підготовлені панею Мирославою Сірий, а народні танці під управою пані М. Малюти. Свято закінчив молитвою Всч. о. Мих. Земляченко, парох української автокефальної православної церкви св. Софії.

І програма і також вщерть виповнена заля свідчать про наш ріст, національну зрілість та зрозуміння громадянством ваги дня.

Присутній

Филаделфія, Па.

На тлі традиції

Традиція — це передача: вірувань, звичок, поглядів, знання та уміння предками нащадкам, з роду в рід, з покоління в покоління. Це пов'язь минулого з теперішнім та майбутнім. Традиція — це ланцюг, що в'яже правнуків, внуків, синів з батьками, дідами, прадідами в одну нерозривність духовости й культури. Традиція — це основа тривкости народу.

Недавно довелося мені побувати на концерті церковного хору ім. Кошиця, при церкві св. Володимира у Филаделфії. Мішаний хор під орудою відомого колишнього тенора оперового, режисера й дириґента в Україні п. Семена Бутовського, виступив, як звичайно, в національних одягах, у невеликій залі Робітничого Клюбу у Филаделфії. Був це вечір „Колядок і щедрівок", на який запрошено мене, і на який я пішла радше із товариско - громадського обов'язку, аніж з надією зазнати справжніх мистецьких зворушень.

Та ось прозвучали перші звуки колядки „Бог Предвічний" в музичнім оформленні Кошиця. Чула я її колись у виконанні Української Республіканської Капелі під орудою Олександра Кошиця. Несподіване враження, наче б продовження тамтого колишнього з Києва. Це співає добре вишколений музично, зіспіваний хор, з чистими, гарними голосами. Слухаю Стеценкового „На Орданській річці", „По всьому світу", і знов Кошиць — „Нова радість". Але ж це вповні мистецький концерт під дириґентурою справжнього майстра!

Після доброго, змістовного реферату о. Івана Савчука, з добрим знанням предмету на тему щедрівок - колядок, друга частина концерту була присвячена щедрівкам: „Ой, рано, рано", „Прилетів сокіл", „Щедрик", „Святі сиділи" — чудово виконані, з делікатним відчуттям та розумінням містерійного образу природи, настрою. Над цілим концертом вітав дух Лисенка, першого творця українського чоловічого хору в Україні та найбільшого українського музики-творця та етнографа, з його мистецьким глибоко українським вчуттям в національні традиції християнського і предковічного, поганського ще світу. Цей дух, безсумніву завдячує хор і весь концерт дириґентові, панові Бутовському, що сам вийшов із школи Лисенка, Садовського як співак-тенор, доповнивши її італійською школою співу, про якого ще й досі згадується в совєтських театральних журналах, і який передає ці традиції своїм учням. Тим то кожного виконання пісень таке ж глибоко традиційне, національно - народне, як було у Лисенка, Садовського: воно успадковане по них, іде від них. Він зумів влити у хор цей творчий дух великих співаків - музик, який сам знає і вміє передати своїм учням-співакам до найменших нюансів: дух Миколи Лисенка, з яким С. Бутовський змандрував колись все Лівобережжя з Полтавою.

Говорю тут про традиції української пісні, традиції великих наших музик-співаків, традиції славної школи Миколи Лисенка, з якої вийшли такі музики - композитори як Стеценко, Кошиць, Бутовський та інші. З цілої тої славної плеяди великих майстрів залишилися лише недобитки-одиниці, яких доля вигнала й сюди за океан. До цих білих круків належить і Семен Бутовський, мало відомий тзв. публіці нашій, він скромно працює, як дириґент церковного хору, намагаючись передати своє високе уміння й ті славні традиції своїм хористам - учням. Можемо бути горді і щасливі, маючи змогу хоч інколи почути відгук тих традицій, переданих таким майстром, як Семен Бутовський.

Галина Журба

ПОЛІТИКА І КОХАННЯ

(Закінчення зі стор. 2)

ці сенсації — нема змоги, тож обмежимося на тому, що згадаємо коротко про політичний і релігійний аспект справи.

Італійці думають, що це заміжжя Марії Габрієллі зміцнило б зв'язки між обидвома країнами і дало б Італії великі економічні користі. Сподіваються, що вслід за одруженням прийшли б торговельні договори Італії з Іраном, прийшла б велика державна позика, якої Італії дуже треба, відкрилися б можливості еміґрації до Ірану й заробітки для тисячів італійських людей. Нехай що Умберто є сьогодні тільки приватною особою, проте італійка на перському престолі запевнювала б Італії перевагу в її конкуренційних змаганнях з іншими державами за експлуатацію природних багатств Ірану, особливо його нафти. Що такі міркування не є позбавлені глузду, доказом цього є занепокоєння англійської преси подружніми плянами шаха. Італійська преса вказує також на те, що подружні зв'язки між Персією й Італією означали б зближення між Середнім Сходом і Заходом, між ісламом і християнством.

Всі розуміють, що найбільшою перешкодою для реалізації подружніх замислів є різниця віри. Як погодити постанови канонічних законів Католицької Церкви про мішані подружжя з постановами перської конституції? Ця остання каже, що шах може одружитися тільки з мусулманкою, а Католицька Церква дає диспензу на подружжя з не-католиками лише під умовою, що діти будуть охрещені й виховані по-католицькому. До того ж в даному випадку єде про людину, яка не є християнином. Проте, оптимісти висловлюють надію, що вихід знайдеться.

Задумане заміжжя Марії Гарбієллі з перським шахом поділило італійське громадянство на два табори: прихильників і противників цієї ідеї. Прихильники є господарські і фінансові кола, частина монархістів, частина аристократії. Вороже становище зайняли широкі віруючі маси, особливо жінки. Кожного дня швайцарська пошта доручає Марії Жозе цілі мішки листів з Італії з проханням і протестами від італійських матерей. „Не віддавайте дочку за бусурмена, бо згубите її душу і зробите її нещасливою. Чи хочете, щоб Марію Габрієллю зустріла та сама доля, як попередніх жінок шаха?"

Мабуть під тиском публічної опінії Італії мати і дочка опублікували заяви, в яких заперечили відомості про заміжжя з шахом. Але ні Умберто, ні Реза Паглеві жадного дементі до преси не дали. Один з впливових дорадників шаха мав сказати: незабаром почуєте про цю справу більше.

З наших буднів

НА СУСІДНЬОМУ СЕЛІ І ВДОМА

На Конґресі у Вашинґтоні я таки не був і, уявіть собі, якось там без мене дали собі раду. Зрештою, з Ню Йорку відставлено до столиці цілий вагон делеґатів!

Користаючи з уродин Батька нашої країни, Юрка Вашинґтона, я зробив собі маленьку прогулянку до історичного міста Филаделфії, де то вперше задзвонив американцям Дзвін Свободи, так прекрасно відбитий на півдоляровій монеті. Для нас, американців скитальського походження, Филаделфія дорога ще й з іншого приводу: це ж бо центр українського спорту на цій вільній землі.

Це не тільки місце осідку славного футбольного клюбу „Тризуб", який час від часу громить противників на їх таки території, але тут теж резидує найбільший рекордсмен усіх часів, головний першун УНСоюзу, п. Іван Одежинський!

Так щасливо склалося, що під час моїх відвідин виступав у Филаделфії дуже успішно Ансамбль Акторів Легкого Жанру, який уже другий рік пригадує нам Львів, що декого з Коломиї починає вже денервувати. Там я довідався про один радісний факт, який напевно зацікавить широкі музичні кола нашої Метрополії:

Тож у неділю 1-го березня ц. р. відбудеться в Филаделфії концерт визначних мистців, з гостинним виступом п-ні Ї Мацюк, з нагоди придбання Музичним Інститутом великого концертового фортепіяна, марки „Стайнвей", завдовшки, прошу я вас, на дев'ять стіп, вартости чотирьох тисяч долярів! Цей королівський дар приніс студіюючій молоді УМІнституту Комітет Батьків, що з тяжким зусиллям здобував і здобув на це фонди.

Подія сама собою може й не такого історичного характеру, як виступ п. Авраменка на бенкеті у Вашинґтоні, чи голодова маніфестація, або інший здвиг, проте вона має свою особливу вимову, а це тому, що тут треба було менше балакати, а більше потрясти кишенею. Втім, на такий дарунок Український Музичний Інститут повністю заслужив. Він поробив досі колосальну роботу над музичним вихованням нашої дітвори, що й стоїть записане в його „Пропам'ятній Книзі".

Директор Інституту, п. Роман Савицький, напевно почував би себе в десятому небі, якби такий самий презент дістав нюйоркський Відділ Інституту, тим більше, що фортепіяна в Літ.-Мистецькому Клюбі починають трохи „навалювати", а під час 3-го концерту Ромка Рудницького мусів інтервеніювати п. Стефко Шпех і прикручувати педаль, бо дуже скрипів...

Покищо, коли ми вже при музиці, хочу пригадати Вам, що 1-го березня відбудеться в Ню Йорку Великий Костюмовий Баль Музичного Садочка п-ні Галі Мірошниченко, на який запрошують все Вш. Громадянство від 3-ох рочків догори. Пляшок із молочком не треба брати, все буде на місці.

А щоб уже закінчити з цими пригадками і з тим направду лютим місяцем лютим, подаю до Вашої ласкавої уваги, що п'ять Відділів Союзу Українок Метрополії об'єдналися в один моноліт, щоб улаштувати „Вишивані Вечерниці" у залях Українського Народного Дому, в суботу 28-го лютого... Ну, а через тиждень, це всі хіба пам'ятають, Вечерниці „Червоної Калини!"

Ікер

РАЗ У РОЦІ...

Вечерниці „Червоної Калини"! Прочитавши таку оповістку в „Свободі" подумав я: скільки то вже років тому, як я читав таку саму оповістку перший раз?! В „Ділі", а може в „Новому Часі" — не пам'ятаю. Панове Директори „Червоної Калини", чи не 35 років тому?! Був я тоді учителем „на мазурах", чужі діти вчив, бо українських мали вчити ... мазури. Тужно було за рідною землею, за рідними людьми. Отже було добре: з чистим серцем учив патріотичних польських пісень.

Отже прочитав я, як кажу оповістку про вечерниці „Червоної Калини" у Львові і почав підспівувати „Ой, у лузі червона калина". Аж шкільний сторож Вацко на мене оглянувся. Звуки славної пісні викликали спомини, і така туга на серце лягла, що на день вечерниць я раптом „захворів" і чкурнув до Львова — „лікуватися". Лікувався солідно, бо до 7 години ранку, і бодай на якийсь час легше стало.

Були ті вечерниці славні на всі українські землі під Польщею, а для всіх українців і на польських землях. З'їздилося тоді до Львова військове братство з усіх усюдів, з далеких не раз закамарків, провести бодай одну ніч разом, відгребти недавні воєнні спомини, присипані попелом сірих буднів, поспівати вояцьких пісень, які неодин з нас хіба в затишку хати мугикав собі під носом, а передусім — побачитись із друзями. Було їх було! Цей з такої бригади, полку, куреня, а ось хорунжий таки з моєї сотні. А при кожній зустрічі „Го - го!" — і рукою по плечах, і давай тричі чоломкатись.

Молодь рада була, що входить у товариство старих „вояків", що має нагоду оглядати отаманів, сотників, поручників. Молодь наступники наші, що потім знайшлися в рядах Дивізії, УПА ...

Пам'ятаю, Лев Лепкий і Юліян Шепарович — аранжери. На початку хоровід, а там і кадриль і дансісо (тоді ще було так) і вальси під звуки стрілецьких пісень. Музика — спершу не знаю яка а потім — „Ябця" Яблонського, Господарі: Юно Навроцький і Петро Постолюк дбали за балеву машину, а вже за настрій старалися самі гості.

Перед першою світовою війною були славні два балі: Техніків і Медиків, а перед другою: Вечерниці „Червоної Калини", „Театральна Маскарада" і „Баль Преси". На балях техніків чи медиків я не бував, бо був ще замолодий, а після війни приїжджав тільки на „Червону Калину", бо і грошей не стало б, і опускати школу не було як.

Таких як я, „запроторенців" було багато: учителі, інженери, урядовці ... Сиділи по польських містечках і селах, але раз у році, як лише могли, збігалися до Львова на „Червону Калину".

Минуло з того часу 35, 30 і 20 років. Рідний Край а з ним і Львів — далеко-далеко, дальше як на мапі, а ми, українські комбатанти одної і другої війни — розсіяні по цілому світі. І тепер мені знов доля судила бути не в „місці постою „Червоної Калини", а навіть на багато далі, як колись „на мазурах". Але в Америці справа їзди — це не те, що там. Щороку сідаю в літак і їду до Ню Йорку, на червонокалинові вечерниці. Танцювати — вже не дуже, але побачитись з ровесниками, привітатися з наступниками, подивитися на молодь — люблю дуже.

Приїду і цього року. Хіба .. Але ні, почуваюся добре. Отже: до побачення! ...

В. Бродич

Ґарднер твердить, що щороку у ЗДА марнується 200,000 здібних студентів

Ню Йорк. — Голова Корпорації Карнеґі Джан В. Ґарднер, звітуючи про добродійну працю очолюваної ним корпорації в ділянці шкільництва, заявив, що на основі статистичних даних можна твердити, що кожного року у ЗДА марнується принаймі 200,000 здібних студентів, які не користають із академічних студій і тим способом пропадають для держави як пропаща сила. На думку Ґарднера винні в цьому вчителі й управи середніх (гай) шкіл, які не інформують здібних своїх учнів про те, що їхнє місце, після закінчення середніх шкіл, у високих академічних школах. І це діється тоді, коли держава потребує в кожній ділянці людей із академічною освітою. Поважна частина студентів не є належно використана, хоч вже вступила до каледжів, бо там немає кому звернути увагу тим студентам на вагу студій та заохотити їх до наукової чи технологічної праці. „В демократії цікавимось всіми дітьми, казав Ґарднер, але це зовсім не виключає того, щоб звернути більшу увагу на тих, які є здібніші, і тому можуть бути кориснішi для держави".

Посмертна згадка

ІЛЛЯ КОЗАК, довголітній член 25-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н. Дж., помер 24-го лютого 1959 р. Покійний нар. 1897 р. в с. Карів, пов. Рава Руська. Похорон відбудеться в п'ятницю, 27-го лютого о год. 10:30 з пох. заведення І. Ковальчика, 129 Grand St., до церкви св. Петра й Павла при Ґрін вул. — В. Н. П.!

Управа Т-ва.

ВАСИЛЬ СЛОБОДЯН, довголітній член Відділу УНСоюзу ч. 370, помер дня 22-го лютого ц. р. в лікарні св. Рафаїла в Норт Гейвен, Конн. Покійний уродився 1873 р. в Смолянці, тернопільського повіту, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив у січні 1917 р. Залишив в смутку дві доньки: Олену й Іванну, обидві в Норт Гейвен. До недавна працював у фірмі: Юнайтед Алуминіюм Смелтінґ Ко., а останньо жив на пенсії. Похорон відбувся дня 26-го ц. м. з похоронного дому Марковичів до української греко-католицької церкви св. Михаїла, а звідтам на цвинтар св. Лаврентія в Норт Гейвен. В. П. П.

Василь Гіна,
секретар Відділу 370.